

EFIK

Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS
Oarje-Finnmárkku suohkanrevisiuvdna SGO

OVERORDNET ANALYSE

FORVALTNINGSREVISJON

PLANPERIODE

2017 - 2020

HASVIK KOMMUNE

INNHold

1. DATAGRUNNLAGET I ANALYSEN	2
2. TEORETISK FUNDAMENT	2
COSO-RAMMEVERKET	2
DE ULIKE ELEMENTENE I ANALYSEN	3
<i>Mål for kommunen</i>	3
<i>Risikofaktorer</i>	3
<i>Risikovurdering</i>	3
<i>Risikovurderingen er sammensatt av to ulike elementer</i>	3
<i>Risikoreduserende tiltak</i>	3
<i>Vesentlighetsvurdering</i>	4
3. FOKUSOMRÅDER I ANALYSEN	4
SPESIALUNDERVISNING	5
SYKEFRAVÆR – IA-AVTALEN	5
FORVALTNING AV NÆRINGSFONDET	6
OPPFØLGING AV POLITISKE VEDTAK	7
RUS OG PSYKIATRI	8
INTEGRERING AV FLYKTNINGER.....	9
FORVALTNING AV STARTLÅN	10
BRANNVESENET	11

1. Datagrunnlaget i analysen

Informasjonen som ligger til grunn for analysen er i hovedsak hentet fra de kildene som er nevnt nedenfor:

- Årsmelding for 2015
- Årsregnskap for 2015
- Retningslinjer og reglementer for Hasvik kommune
- KOSTRA-tall for 2015
- Innspill fra kontrollutvalget
- Aktuelt lovverk på de ulike områdene
- Tidligere gjennomført forvaltningsrevisjon i Hasvik kommune
- Revisjonens generelle kjennskap til kommunen
- Gjennomført tilsyn og revisjon i andre kommuner

2. Teoretisk fundament

COSO-rammeverket

Det er et krav at den overordnede analysen skal bygge på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Denne analysen har COSO-rammeverkene som fundament og inspirasjonskilde. COSO-rammeverkene¹ er utarbeidet med tanke på ledelse og styring i alle typer virksomheter, og kan anvendes både i privat og offentlig sektor. De har etter hvert fått status som en beskrivelse av beste praksis på området risiko og risikostyring. Rammeverkene beskriver sammenhengen mellom mål, risiko og styrings- og kontrolltiltak. Resonnementet er kort fortalt at alle virksomheter har mål som de ønsker å oppnå. Men alle typer virksomheter står også overfor usikkerhet i form av mulige hendelser som kan inntre, og som kan påvirke virksomhetens muligheter til å nå sine målsettinger. Slike hendelser representerer ulike risikoer. For å håndtere disse risikoene må ledelsen iverksette styrings- og kontrollaktiviteter. Kort sagt beskriver rammeverkene hvilke prosesser og tiltak som bør være til stede i enhver type virksomhet for å gi rimelig sikkerhet for måloppnåelse med hensyn til blant annet målrettet og kostnadseffektiv drift og overholdelse av lover og regler. Under følger en nærmere beskrivelse av de ulike elementene.

---

¹Det eldste rammeverket ble publisert i 1992 under tittelen ”Internal Control – Integrated Framework” og beskriver hvilke elementer som bør være til stede for å sikre at en virksomhet når sine mål, reduserer risiko for tap, sikrer pålitelig rapportering og overholder lover og regler. I 2004 la COSO fram et nytt rammeverk – Enterprise Risk Management (ERM) – Integrated Framework. Dette er en veiledning i risikostyring der sentrale prinsipper og begreper diskuteres, nødvendige komponenter angis og et felles begrepsapparat for risikostyring foreslås. I 2009 la COSO fram enda en veileder om oppfølging av internkontroll.

De ulike elementene i analysen

Mål for kommunen

Den overordnede analysen tar utgangspunkt i følgende kilder for mål for kommunens virksomhet:

- Gjeldende lover og forskrifter
- Kommunale plandokumenter
- Vedtak og forutsetninger i kommunestyret

Kommunen utfører en rekke lovpålagte tjenester. I de ulike lovene framgår de krav som stilles til tjenestene som kommunen skal yte. Kravene som gjeldende lover og forskrifter setter til tjenestene som kommunen er pålagt å levere til sine innbyggere, kan forståes som mål for den kommunale virksomhet. Det er også naturlig å legge til grunn målene som framkommer i ulike kommunale plandokumenter og vedtak.

Risikofaktorer

Hver kommune står ovenfor en rekke eksterne og interne forhold som medfører risiko. Med risikofaktorer menes forhold som *dersom* de inntreffer, medfører at kommunen ikke når sine mål. Vi har tatt utgangspunkt i *mulige* risikofaktorer som relaterer seg til de ulike målene som inngår i analysen.

Risikovurdering

Risikovurderingen er sammensatt av to ulike elementer

- Vurdering av konsekvens
- Vurdering av sannsynlighet

I risikovurderingen vurderes betydningen av de mulige framtidige hendelsene og sannsynligheten for at de inntreffer.

Vurdering av konsekvens

Med konsekvens menes den betydning det vil ha for kommunens måloppnåelse, dersom de ulike risikofaktorene slår til. Både eksterne og interne faktorer har betydning for hvilke hendelser som kan inntreffe, og som kan utgjøre en risiko for at kommunen ikke når sine mål.

Vurdering av sannsynlighet

Ved vurdering av sannsynlighet er det tatt utgangspunkt i hva som har hendt tidligere og endringer i omgivelsene som kan påvirke sannsynligheten. Jo mer ustabil forholdene er, desto større er usikkerheten knyttet til de ulike risikofaktorene.

Risikoreducerende tiltak

Risikoreducerende tiltak er eventuelle tiltak som kommunens ledelse har satt i verk for å redusere muligheten for at risikofaktorene som kan true måloppnåelsen skal inntreffe, og som reduserer virkningene dersom risikofaktorene likevel slår til. På et overordnet nivå har vi kartlagt hvilke tiltak som er etablert i kommunen og vurdert i hvor stor grad disse fungerer risikoreducerende i forhold til konsekvensen av og sannsynligheten for at uønskede hendelser skal inntreffe.

Vesentlighetsvurdering

Med vesentlighet menes i denne sammenhengen en samlet vurdering av alvorlighetsgraden i trusselen som den enkelte risikofaktor representerer i forhold til måloppnåelse. Virksomheten som drives i kommunene er omfattende og involverer mange ulike aktører med til dels ulike interesser i kommunens virksomhet. Aktører med ulikt ståsted kan ha svært ulik oppfatning av hva som er vesentlig. Det er vanskelig å måle ulike sektors vesentlighet opp mot hverandre. Over tid bør forvaltningsrevisjon dekke en tilstrekkelig bredde av kommunens virksomhet. Vesentlighet er derfor vurdert ut fra ulike perspektiv:

- *Fra et økonomisk perspektiv*, vurdert ut fra omfanget av tjenesteområdes driftsutgifter sett i forhold til kommunens totale driftsutgifter, samt forskjeller i forhold til sammenliknbare kommuner med mer.
- *Fra et organisatorisk perspektiv*, vurdert ut i fra elementer som styring, kontroll, ledelse og rapportering.
- *Fra et politisk perspektiv*, vurdert ut fra ulike tjenesteområder som har størst vesentlighet sett fra de folkevalgtes perspektiv (oppfatningene av vesentlighet vil trolig variere mellom politiske grupperinger)
- *Fra brukerens perspektiv*, vurdert ut fra hva brukerne av kommunale tjenester anser som vesentlig.
- *Fra medarbeidernes perspektiv*, vurdert ut fra hva de ulike medarbeiderne innenfor et tjenesteområde anser som vesentlig.
- *Fra et samfunns- og miljøperspektiv*, vurdert ut fra hva som er vesentlig ved kommunens virksomhet sett i forhold til samfunnet og miljøet, herunder omdømme.

3. Fokusområder i analysen

Denne analysen har hatt fokus på følgende åtte områder innenfor Hasvik kommune sin virksomhet:

- Spesialundervisning
- Sykefravær og IA-avtalen
- Rus og psykiatri
- Forvaltning av næringsfondet
- Oppfølging av politiske vedtak
- Integrering av flyktninger
- Forvaltning av startlån
- Brannvesenet

Spesialundervisning

Kommunen skal sørge for at alle elever får en tilpasset opplæring i det ordinære opplæringstilbudet i grunnskolen. Elever som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har rett på vedtak om spesialundervisning (opplæringslova § 5-1). Også dette er et kommunalt ansvar.

KOSTRA-tall for 2015 viser at Hasvik har en høyere andel elever i grunnskolen som mottar spesialundervisning enn hva som er tilfellet for landsgjennomsnittet for øvrig.² Tallene viser videre at andelen elever i grunnskolen i Hasvik som mottar spesialundervisning er klart høyest blant 8.-10. trinn, og at denne andelen er langt høyere enn gjennomsnittet for både kommunegruppen, fylket og landet for øvrig.³ Andelen timer spesialundervisning av det totale antallet lærertimer er langt lavere i Hasvik enn for sammenligningskommunene.⁴

Området er svært vesentlig fra et brukerperspektiv (elevene), men er også vesentlig i et økonomisk perspektiv, samt et samfunnsperspektiv. Det er ikke utført forvaltningsrevisjon på området tidligere. Det utføres statlig tilsyn på området (Fylkesmannen), og Hasvik kommune var i mai 2016 gjenstand for et slikt tilsyn.⁵ Det er ikke planlagt noe nytt statlig tilsyn (per juli 2016). En forvaltningsrevisjon vedrørende spesialundervisning bør ikke igangsettes før i slutten av planperioden (2020).

Risikovurdering		Vesentlighet
<u>Konsekvens</u>	<u>Sannsynlighet</u>	<u>Grad av risiko</u>
STOR	STOR	HØY

Sykefravær – IA-avtalen

Kommunen må overholde kravene i folketrygdloven (lov om folketrygd) og arbeidsmiljøloven (lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern) når det gjelder forebygging og oppfølging av sykefravær.

Hasvik kommune er en IA-virksomhet. Dette innebærer at kommunen har inngått en samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) med NAV arbeidslivsenter i Finnmark. Kommunen må derfor også følge sine forpliktelser i henhold til denne samarbeidsavtalen.

IA-avtalens hovedmål er reduksjon i sykefravær, sysselsetting av personer med redusert arbeidsevne og stimulering av eldre arbeidstakere til å forlenge yrkeskarrieren. Gjennom avtalen er kommunen som arbeidsgiver forpliktet til å sørge for et godt og inkluderende

² Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning: Hasvik 8,6 %, KG-6 10,4 %, Finnmark 10,1 %, landet u/Oslo 7,9 %, landet 7,9 % (Kilde: Statistisk sentralbyrå/KOSTRA).

³ Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn: Hasvik 18,2 %, KG-6 13,7 %, Finnmark 14,4 %, landet u/Oslo 10,3 %, landet 10,3 % (Kilde: Statistisk sentralbyrå/KOSTRA).

⁴ Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt: Hasvik 6,1 %, KG-6 18,8 %, Finnmark 19,5 %, landet u/Oslo 17,6 %, landet 17,5 % (Kilde: Statistisk sentralbyrå/KOSTRA).

⁵ Fylkesmannen i Finnmark: Tilsynsrapport: *Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen* (13. mai 2016). Det ble avdekket lovbrudd gjennom tilsynet, og kommunen har fått frist til å rette disse innen 15. november 2016 (<https://www.fylkesmannen.no/nb/Finnmark/Tilsyn/Tilsyn-med-opplaringsloven-Hasvik-kommune/>).

arbeidsmiljø i samarbeid og dialog med tillitsvalgte, verneombud og øvrige ansatte. Egne ansatte skal følges opp gjennom å sørge for at linjeledere, arbeidsledere, tillitsvalgte og verneombud har den nødvendige kompetansen til å utføre arbeidet, ved å tilrettelegge arbeidsforholdene for arbeidstakere med spesielle behov og for å føre sykefraværstatistikk og bruke den systematisk i sykefraværarbeidet.

Sykefraværstatistikk fra KS⁶ viser at Hasvik kommune var blant kommunene med det høyeste sykefraværet (egenmeldt/legemeldt) i Finnmark i 2015. I følge sykefraværstatistikken fra KS var sykefraværet i 2015 klart høyest blant kvinner, med 14,45 %. Sykefraværet blant menn var på 3,68 %. Av årsmeldingen for 2015 framgår det at en stor andel av sykefraværet knytter seg til langtidssykefravær som medfører begrensede økonomiske konsekvenser for kommunen.⁷

Av årsmeldingen framgår det videre at kommunen har definert tre delmål for mer inkludering, blant annet å redusere sykefraværet til 6,5 %.

Området er svært vesentlig for ansatte og brukere av kommunale tjenester. Området er også vesentlig ut fra et økonomisk perspektiv. Selv om kommunen får refundert deler av utgiftene ved sykefravær utover arbeidsgiverperioden er det en rekke kostnader kommunen selv må dekke. Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området tidligere. Det kan utføres statlig tilsyn på området (Arbeidstilsynet). En eventuell forvaltningsrevisjon kan startes opp tidlig i planperioden (2017/2018).

Risikovurdering		Vesentlighet
Konsekvens	Sannsynlighet	Grad av risiko
STOR	MIDDELS	HØY

Forvaltning av næringsfondet

I følge statlige myndigheter har kommunene en viktig rolle i arbeidet med å bidra til å utvikle attraktive arbeidsplasser og lokalsamfunn.⁸ Det er derfor viktig at kommunene har et tydelig engasjement for lokal samfunnsutvikling og tilrettelegging for næringsutvikling. Kommunale næringsfond og kommunens ansvar for lokal samfunnsutvikling er grunnlaget for kommunenes innsats på området.

Hasvik kommune får årlig tilført midler til kommunalt næringsfond fra Finnmark fylkeskommune. I tillegg har Hasvik kommune avsatt midler fra bundne fond til næringsutvikling. Formålet med midlene er å styrke kommunens mulighet til kommunalt næringsarbeid.

---

⁶ KS utarbeider fraværstatistikk for alle ansatte i kommuner, fylkeskommuner og andre virksomheter som er i KS tariffområde. Alle kommuner og fylkeskommuner skal gi opplysninger om fravær til KS. Rapporteringen av fravær til KS er frivillig for bedriftsmedlemmer og krever at man kan gi opplysninger på individnivå. Til KS skal det gis opplysninger for hvert av de fire kvartalene som er med i rapporteringsperioden. Alle må levere data på individnivå.

⁷ I årsmeldingen for 2015 er det totale sykefraværet oppgitt til å være 9 %.

⁸ <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/regional-og-distriktpolitikk/regional-naringsutvikling/kommunaleregionale-naringsfond-knf/id662990/>

Av kommunens hjemmeside framgår det at kommunen, gjennom næringsfondet, ønsker «å stimulere til nyskaping, nyetablering, knoppskyting, kompetanseheving eller andre utviklingstiltak som kan bidra til varige og lønnsomme arbeidsplasser og bedrifter.»⁹

Kommunestyret i Hasvik har vedtatt retningslinjer for tildeling fra kommunens næringsfond.¹⁰ Av retningslinjene framgår det hvilke tiltak som kan støttes, generelle tilskuddsvilkår, prioriterte innsatsområder, samt informasjon vedrørende klageadgang.

Formannskapet har tildelingsmyndighet i næringsaker, og fordeler tilgjengelige midler innenfor gitte rammer for prioriterte områder.

Området er vesentlig både fra et økonomisk perspektiv, et brukerperspektiv, et politisk perspektiv og et samfunnsperspektiv. Det er ikke utført forvaltningsrevisjon på området tidligere. Det utføres ikke statlig tilsyn på området. En eventuell forvaltningsrevisjon kan starte opp tidlig i planperioden (2017).

Risikovurdering		Vesentlighet
Konsekvens	Sannsynlighet	Grad av risiko
MIDDELS	MIDDELS	MIDDELS

Oppfølging av politiske vedtak

I henhold til kommuneloven skal saker som legges fram for folkevalgte organ være forsvarlig utredet, og vedtak som fattes av folkevalgte organ skal iverksettes, jf. kommuneloven § 23. Kommunen har gjennomgående saksbehandling, og saker legges frem på vegne av rådmannen og er underlagt rådmannens kontroll. Det foreligger ikke nedskrevne rutiner for iverksetting av politiske vedtak, eller rutiner for rapportering til kommunestyret om iverksetting av vedtak. Det rapporteres imidlertid i kommunens årsmelding, og politikerne kan stille spørsmål til administrasjonen.

KS¹¹ har gitt ut boken *Folkevalgt 2011-2015 i kommunen*.¹² Av boken framgår følgende om rådmannens rolle i forhold til å tolke bestillinger fra politikerne: «Når de folkevalgte har politisk kompliserte saker til behandling, kan det være lett å bli mindre presise i sine vedtak. Bestillingen kan bli utydelig. Rådmannens oppgave blir så å fortolke og omsette vedtaket til en faglig mulig oppgave».¹³ Videre står det at: «En rådmann må (...) søke intensjonen bak vedtaket – hva de folkevalgte ønsker å oppnå med sitt vedtak. Det er denne intensjonen som må formidles i organisasjonen og som rådmann løpende må vurdere for å finne grensesnittet for hva som er administrasjon og hva som er politikk».¹⁴ I boken blir det videre pekt på at hovedregelen er at styringssignal til administrasjonen skjer i formelle kanaler. Politiske styringssignaler gis til rådmannen i formelle folkevalgte organer. Videre kan arbeidsordre til

⁹ <http://www.hasvik.kommune.no/kommunale-virkemidler-til-naeringsutvikling.5662798-36518.html>

¹⁰ Vedtatt i kommunestyrets møte av 20. mars 2014 (sak 7/14).

¹¹ KS er kommunesektorens arbeidsgiverorganisasjon. Alle landets kommuner og fylkeskommuner er medlemmer i KS, i tillegg til mer enn 500 bedrifter.

¹² KS: *Folkevalgt 2011-2015 i kommunen*, Kommuneforlaget 2011

¹³ KS: *Folkevalgt 2011-2015 i kommunen*, s. 77.

¹⁴ KS: *Folkevalgt 2011-2015 i kommunen*, s. 79.

administrasjonen bare gis av kommunestyret eller folkevalgte organer som kommunestyret har gitt slik fullmakt.

Området er vesentlig ut fra et politisk perspektiv. Det er ikke utført forvaltningsrevisjon på dette området tidligere. Det utføres ikke statlig tilsyn på området. En eventuell forvaltningsrevisjon på området kan gjennomføres når som helst i planperioden.

Risikovurdering		Vesentlighet
<u>Konsekvens</u>	<u>Sannsynlighet</u>	<u>Grad av risiko</u>
MIDDELS	MIDDELS	MIDDELS

Rus og psykiatri

Kommunenes ansvar for arbeidet med rus og psykiatri er blant annet forankret i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Av lovens § 3-1 framgår det at: «*Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.*»

I følge *Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig rus – og psykisk lidelse – ROP lidelser*, utarbeidet av Helsedirektoratet, er kommunen en svært viktig arena for kontaktetablering, kartlegging, behandling og oppfølging av personer med rus- og psykiatriske lidelser.¹⁵ Kommunenes ansvar omfatter blant annet;

- kartlegging av funksjonsnivå og vurdering av behov for tjenester herunder praktisk bistand og opplæring for å kunne mestre boforhold, personlig økonomi, personlig hygiene med mer
- ruskartlegging og psykososial oppfølging
- forebyggende helsetjenester, nødvendig helsehjelp (behandling av sykdom, medisinsk og psykososial habilitering og rehabilitering, pleie og omsorg)
- fremskaffing av bolig og oppfølging i bolig
- sosial eller arbeidsrettet aktivisering
- arbeid med individuell plan
- generell oppfølging og veiledning
- henvisning til behandling

Retningslinjene gir en beskrivelse av hvordan utredning, behandling og oppfølging av mennesker med ROP- lidelser bør gjennomføres, samt en beskrivelse av roller og ansvar i tjenesteytingen. I følge retningslinjene bør samhandling og samarbeid internt og mellom nivåene være sentralt i oppfølging av personer med ROP-lidelser.

---

¹⁵ *Psykisk helsearbeid for voksne i kommunene*, IS-1332.

KOSTRA-tall for 2015 viser at utgiftene til personer med rusproblemer per innbygger mellom 18 og 66 år er betydelig høyere for Hasvik kommune enn for kommunegruppen, fylket og landet for øvrig.¹⁶

Rus- og psykiatritjenesten i Hasvik kommune ble omorganisert høsten 2015. Det nye tjenesteområdet har fått navnet *Familie, forebygging og rehabilitering* (FFR), og omfatter rus, psykiatri, barnevern, helsestasjon, fysioterapi, ergoterapi og folkehelse.

Kontrollutvalget har i sitt vedtak om innspill til fokusområder for overordnet analyse/plan for forvaltningsrevisjon (sak 10/2016) framhevet rus og psykiatri i Hasvik kommune som et av fokusområdene.

Området er svært vesentlig ut fra et brukerperspektiv. Området er også vesentlig ut fra et organisatorisk perspektiv. Det utføres statlig tilsyn (Fylkesmannen) med kommunale helse- og omsorgstjenester, herunder også sosiale tjenester i NAV. Revisjonen har imidlertid ikke funnet at det er gjennomført tilsyn på området i perioden 2014-2016, eller at det er planlagt slikt tilsyn i 2016 (per juli 2016). Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området tidligere. En eventuell forvaltningsrevisjon kan igangsettes i midten av planperioden (2017).

Risikovurdering		Vesentlighet
Konsekvens	Sannsynlighet	Grad av risiko
STOR	MIDDELS	HØY

Integrering av flyktninger

Kommunene skal tilby introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere, senest innen tre måneder etter bosetting, jf. introduksjonsloven § 3. Programmet skal tilbys personer med behov for grunnleggende kvalifisering, og skal gi grunnleggende ferdigheter i norsk, grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv og forberede for deltakelse i yrkeslivet. Programmet må minst inneholde opplæring i norsk og samfunnskunnskap og tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet, jf. introduksjonsloven § 4.

Målsettingen om overgang til arbeidslivet må være retningsgivende for utformingen av introduksjonsprogrammet, uavhengig om veien går via videre utdanning og kvalifisering eller rett over i ordinært arbeid. Grunnskoleopplæring regnes som grunnleggende kvalifisering og kan inngå i introduksjonsprogrammet. Det er imidlertid presisert i rundskriv Q-20/2015¹⁷ at også for dem som tar grunnskoleopplæring som del av programmet, skal det inneholde tiltak som forbereder til deltakelse i arbeidslivet. Formålet med introduksjonsprogrammet er å legge til rette for at deltakerne kommer seg raskt i arbeid eller utdanning.

Lovverket stiller krav til omfang og innhold i introduksjonsprogrammet, men kommunen står fritt til å velge organisering av programmet. Kommunens hovedansvar innebærer å samordne et individuelt tilrettelagt program for den enkelte og lage målrettede ordninger og tiltak for

¹⁶ Brutto driftsutgifter til personer med rusproblemer per innbygger 18-66 år: Hasvik 851 kr, KG-6 201 kr, Finnmark 501 kr, landet u/ Oslo 505 kr, landet 697 kr (Kilde: Statistisk sentralbyrå/KOSTRA).

¹⁷ Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet: Rundskriv Q-20/2015 *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)*

kvalifisering av målgruppen. Kommunen har et særskilt koordineringsansvar og har også et forvaltningsansvar for introduksjonsloven.¹⁸

I følge tall fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) utgjorde innvandrere 19,3 % av befolkningen i Hasvik kommune i 2015. Tallene viser videre at kommunen ble anmodet om å bosette 15 flyktninger i 2015, men at det ikke ble fattet vedtak om bosetting for flyktninger dette året. I 2016 er kommunen anmodet om å bosette 20 flyktninger, og det er fattet vedtak om bosetting for likelydende antall.¹⁹

Hasvik kommune mottok i 2015 685 600 kr i integreringstilskudd fra IMDi.²⁰ Integreringstilskuddet skal dekke gjennomsnittsutgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse i kommunen i bosettingsåret og de neste fire årene.

Området er svært vesentlig ut fra et brukerperspektiv. Det er også vesentlig ut fra et økonomisk og samfunnsperspektiv. Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området tidligere. Det kan utføres statlig tilsyn på området (Fylkesmannen). Revisjonen har imidlertid ikke funnet at det er gjennomført tilsyn på området i perioden 2014-2016, eller at det er planlagt slikt tilsyn i 2016 (per juli 2016). En eventuell forvaltningsrevisjon kan startes opp når som helst i planperioden.

Risikovurdering		Vesentlighet
Konsekvens	Sannsynlighet	Grad av risiko
STOR	MIDDELS	HØY

Forvaltning av startlån

Kommunene har et ansvar for å legge forholdene til rette for en boligpolitikk som omfatter alle kommunens innbyggere. Kommunene har stor grad av frihet til å organisere det boligsosiale arbeidet slik de ønsker.

Kommunene forvalter en rekke boligsosiale virkemidler og har ansvaret for saksbehandling knyttet til kommunale boliger, startlån og boligtilskudd. Dersom den samlede boligpolitikken skal fungere etter hensikten, er det viktig at alle virkemidlene hver for seg forvaltes på en god måte, og at de ses i sammenheng på kommunalt nivå.

Ordningen med startlån reguleres i forskrift om startlån fra Husbanken. Formålet med startlån er at ordningen skal bidra til å skaffe og sikre egnede boliger for unge og vanskeligstilte på boligmarkedet. Det er kommunene som forvalter startlånet av midler som Husbanken har gitt (videreformidlingslån). Kommunene tar opp startlån av Husbanken, og tildeler det videre til sine innbyggere. Kommunene har mulighet til å lage egne retningslinjer som er tilpasset utfordringene i den enkelte kommune. Det forutsetter at de kommunale retningslinjene ivaretar formålet og hovedintensjonene for ordningen.

¹⁸ Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet: Rundskriv Q-20/2015 *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)*

¹⁹ <http://www.imdi.no/tall-og-statistikk/steder/K2015>

²⁰ <http://www.imdi.no/tall-og-statistikk/steder/K2015>

Målgruppen for startlån er personer som trenger bolig, men som har problemer med å få lån i private banker, det vil si unge i etableringsfasen, barnefamilier, enslige, personer med nedsatt funksjonsevne, flyktninger, personer med oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, og andre økonomisk vanskeligstilte.

Forutsetningene for å få lån er at man har problemer med å få lån i det private kredittmarkedet. Videre må man kunne betale renter og avdrag på lånet og samtidig ha nødvendige midler igjen til livsopphold. I tillegg må boligen være egnet for husstanden og rimelig i forhold til prisnivået på stedet der du skal bo. Det er også en forutsetning at boligen ligger i den kommunen som gir lån.

Søknader og vedtak om startlån skal videre behandles i tråd med reglene om saksbehandling av enkeltvedtak i forvaltningsloven. Videre skal søknaden behandles i tråd med bestemmelsene i finansavtaleloven og særskilte retningslinjer for startlån, herunder forskrift om startlån fra Husbanken. Husbanken har utarbeidet en veileder som skal være til hjelp når kommunene skal behandle søknader om startlån med mer.

Hasvik kommune har utarbeidet egne retningslinjer for startlån. De kommunale retningslinjene ble vedtatt i kommunestyret 10. november 2008 (sak 63/08). Av retningslinjene framgår det at *«hovedformålet med startlån er å bidra til at husstander med boligetableringsproblemer skal få mulighet til å etablere seg og bli boende i nøkterne og gode boliger.»* Videre inneholder retningslinjene beskrivelser av hvem som kan få lån, hva det kan gis lån til, hvor mye man kan få i lån, lånevilkår, samt informasjon om klageadgang.

Området er vesentlig i et samfunnsmessig perspektiv. Området er også vesentlig for kommunen ut fra et økonomisk perspektiv og for kommunen sitt omdømme. Området er også vesentlig i et brukerperspektiv.

Det er ikke utført forvaltningsrevisjon på området tidligere. Det utføres tradisjonelt sett ikke statlig tilsyn på området. En eventuell forvaltningsrevisjon kan startes opp tidlig i planperioden (2017).

Risikovurdering		Vesentlighet
<u>Konsekvens</u>	<u>Sannsynlighet</u>	<u>Grad av risiko</u>
MIDDELS	MIDDELS	MIDDELS

Brannvesenet

Kommunale brannvesen er regulert av brann- og eksplosjonsvernloven. Med hjemmel i loven er det utarbeidet forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (dimensjoneringsforskriften). Forskriften skal sikre at kommunen har et brannvesen som er organisert og bemannet slik at lovpålagte oppgaver kan utføres tilfredsstillende, jf. forskriften § 1-1. I tillegg til forskriften har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) utarbeidet en veileder til forskriften. Det er også utarbeidet en veileder til arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser.

I følge årsmeldingen for 2015 ivaretas den kommunale brannberedskaper av kommunens brannsjef, varabrannsjef, samt 16 øvrige deltidsansatte brannkonstabler/utrykningsledere.²¹ Brannberedskaperen i Hasvik kommune er lagt opp slik at det er utstasjonert en branntilhenger med nødvendig utstyr på hvert av de tre tettstedene Hasvik, Breivikbotn og Sørvær. På Sørvær og i Breivikbotn er det også utplassert en hjertestarter. Eventuelle brannutløp og andre forhold på disse tettstedene er først og fremst dekket av en utrykningsleder og fem brannmenn på hvert sted. Hasvik kommune sorterer under 110- sentralen i Hammerfest og betaler for denne tjenesten etter folketall.²²

Kontrollutvalget har i sitt vedtak om innspill til fokusområder for overordnet analyse/plan for forvaltningsrevisjon (sak 10/2016) framhevet branntjenesten i Hasvik kommune som et av fokusområdene.

Området er vesentlig ut fra et brukerperspektiv. Området er også vesentlig ut fra et organisatorisk perspektiv. Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området tidligere. Det utføres statlig tilsyn (Fylkesmannen) ved kommunenes beredskapsplikt, som også berører brannområdet. Hasvik kommune var gjenstand for slikt tilsyn i 2015.²³ Revisjonen har ikke funnet at det er planlagt nytt tilsyn på området i 2016 (per juli 2016). En eventuell forvaltningsrevisjon bør ikke igangsettes før i slutten av planperioden (2019/2020).

Risikovurdering		Vesentlighet
<u>Konsekvens</u>	<u>Sannsynlighet</u>	<u>Grad av risiko</u>
STOR	MIDDELS	MIDDELS

²¹ Årsmelding 2015, s. 7.

²² <http://www.hasvik.kommune.no/brann-og-feiertjenesten.246799-146143.html>

²³ Fylkesmannen i Finnmark: *Tilsyn med samfunnssikkerhet og beredskap i Hasvik* (10. juni 2015).

Tilsynsrapporten er ikke tilgjengelig på Fylkesmannens hjemmeside, og revisjonen er dermed ikke kjent med resultatet av tilsynet.